

Advies over voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs

Vlaamse Onderwijsraad
Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel
T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18
www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

INHOUD

1 Situering	3
2 Totstandkoming van het advies	4
3 Advies	4
3.1 Voorafgaandelijke bemerkingen	4
3.2 Studiegebied Algemene vorming: deeladvies over het voorstel Aanvullende algemene vorming	5
3.2.1 Beantwoordt het voorstel aan de wettelijke bepalingen van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs?	6
3.2.2 Is het voorstel gebaseerd op valabele referentiekaders?	9
3.2.3 Zijn er maatschappelijke tendensen die mee in rekening moeten worden genomen?	9
3.2.4 Houdt het voorstel rekening met de noodzakelijke voorkennis van de cursist?	10
3.2.5 Wordt het voorstel gedragen door de centra?	10
3.2.6 Kan het voorstel gevolgen hebben voor andere onderwijsniveaus?	10
3.2.7 Haalbaarheid en aanvaardbaarheid van de voorgestelde eindtermen/basiscompetenties in relatie tot het voorgestelde aantal lestijden	10
3.2.8 Conclusie	11
3.3 Studiegebied Bouw: deeladvies over het voorstel Polyvalent onderhoudsmedewerker gebouwen	11
3.4 Studiegebied Chemie	11
3.4.1 Deeladvies over het voorstel Farmaceutisch-technisch assistent	12
3.4.2 Deeladvies over het voorstel Procesoperator chemie	13
3.5 Studiegebied Decoratieve technieken	13
3.5.1 Deeladvies over het voorstel Airbrusher	13
3.5.2 Deeladvies over het voorstel Reclame- en decoratieschilder	14
3.6 Studiegebied Grafische technieken	14
3.6.1 Deeladvies over het voorstel Fotograaf	14
3.6.2 Deeladvies over het voorstel Grafisch ontwerper	15
3.7 Studiegebied Handel	16
3.7.1 Deeladvies over het voorstel Administratief bediende	16
3.7.2 Deeladvies over het voorstel Boekhoudkundig bediende	17
3.7.3 Deeladvies over het voorstel Medisch administratief bediende	17
3.7.4 Deeladvies over het voorstel Meertalig administratief bediende	18
3.7.5 Deeladvies over het voorstel Telefonist-receptionist	18

3.8	Studiegebied Juwelen: deeladvies over het voorstel Uurwerkmaker	19
3.9	Studiegebied Koeling en warmte: deeladvies over het voorstel Installateur warmtepompen	19
3.10	Studiegebied Land- en tuinbouw	20
3.10.1	Deeladvies over het voorstel Florist-medewerker	20
3.10.2	Deeladvies over het voorstel Florist	20
3.10.3	Deeladvies over het voorstel Meester-bloembinder	20
3.11	Studiegebied Lederbewerking: deeladvies over de voorstellen Marokijnbewerker, Schoenhersteller en Schoenmaker-ontwerper	21
3.12	Studiegebied Personenzorg	21
3.12.1	Deeladvies over het voorstel Interculturele medewerker	21
3.12.2	Deeladvies over de voorstellen Logistiek assistent, Verzorgende en Zorgkundige	23
	Overzicht van de bijlagen	24

Advies over voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs

---

1 Situering

Op 30 september 2010 ontving de Vlor van de minister van Onderwijs en Vorming een adviesvraag over 25 voorstellen van opleidingsprofielen (OP) voor het secundair volwassenenonderwijs (SVO):

Studiegebied Algemene vorming	Aanvullende algemene vorming
Studiegebied Bouw	Polyvalent onderhoudsmedewerker gebouwen
Studiegebied Chemie	Farmaceutisch-technisch assistent Procesoperator chemie
Studiegebied Decoratieve technieken	Airbrusher Reclame- en decoratieschilder
Studiegebied Grafische technieken	Fotograaf Grafisch ontwerper
Studiegebied Handel	Administratief bediende Boekhoudkundig bediende Medisch administratief bediende Meertalig administratief bediende Telefonist-receptionist
Studiegebied Juwelen	Uurwerkmaker
Studiegebied Koeling en warmte	Installateur warmtepompen
Studiegebied Land- en tuinbouw	Florist Florist-medewerker Meester-bloembinder
Studiegebied Lederbewerking	Marokijnbewerker Schoenhersteller Schoenmaker-ontwerper
Studiegebied Personenzorg	Interculturele medewerker Logistiek assistent Verzorgende Zorgkundige

Samen met de adviesvraag ontving de Vlor tevens de resultaten van de toets “vormelijke criteria” die het Departement Onderwijs vooraf uitvoerde.

De Vlor brengt over de voorstellen van OP een advies uit, conform de bepalingen van art. 24 van het decreet volwassenenonderwijs van 15 juni 2007. Volgens dat artikel bepaalt de Vlaamse Regering, op voordracht van de stuurgroep en na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, de OP voor de basiseducatie en voor het SVO. Een OP omvat ten minste:

1. het minimale aantal lestijden van een opleiding;
2. het aantal modules;
3. het aantal lestijden per module dat in aanmerking genomen wordt voor de berekening van de financiering;
4. de verdeling van de eindtermen, de specifieke eindtermen, erkende beroepskwalificaties of basiscompetenties over de modules binnen een opleiding.

Na het advies van de Vlor zal de minister een beslissing nemen over de goedkeuring van de geadviseerde OP, waarna de inrichtende machten en het GO! de goedgekeurde OP verder concretiseren in leerplannen.

Artikel 25 van het decreet volwassenenonderwijs bepaalt dat de centra voor de organisatie van hun opleidingsaanbod, uitsluitend de door de Vlaamse Regering goedgekeurde OP hanteren. Art. 184 bevat een overgangsbepaling en stelt dat de opleidingen van het SVO die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet niet voldoen aan de bepalingen van artikelen 24 en 25, vóór 1 januari 2012 door de stuurgroep worden voorgedragen.

2 Totstandkoming van het advies

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren hanteerde voor de formulering van dit advies de beoordelingscriteria die als bijlage 1 bij het advies zijn gevoegd.

De verschillende deeladviezen werden voorbereid in de bevoegde sectorcommissies of, ingeval van niet-analoog aanbod, in de commissie volwassenenonderwijs, telkens uitgebreid met deskundigen voor de betrokken opleidingen of sectoren. Het deeladvies over het OP Aanvullende algemene vorming (AAV) werd voorbereid in de werkgroep Tweedekansleerwegen, aangevuld met een vertegenwoordiger van de Raad Secundair Onderwijs.

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren keurde op 9 november 2010 onderstaand advies met eenparigheid van stemmen goed. Over het deeladvies van het voorstel van opleidingsprofiel AAV werd afzonderlijk gestemd en werd een minderheidsstandpunt ingediend.¹ Er waren 17 stemgerechtigde leden aanwezig.

3 Advies

3.1 Voorafgaandelijke bemerkingen

Gezien het grote aantal voorstellen en de beperkte tijd waarover de raad beschikte om zijn advies voor te bereiden, is de raad er bij de besprekingen van uit gegaan dat, behoudens specifieke bemerkingen ter zake, alle voorstellen

---

¹ De stemming over AAV en het minderheidsstandpunt zijn opgenomen in voetnoot 10 op blz. 9.

- voldoen aan de wettelijke bepalingen van het decreet van 15 juni betreffende het volwassenenonderwijs of andere relevante regelgeving (criterium 1);
- afgeleid zijn van valabele referentiekaders of, bij ontstentenis daarvan, gevalideerd zijn door de sector (criterium 2);
- rekening houden met maatschappelijke tendensen (criterium 3);
- waar nodig, rekening houden met de noodzakelijke voorkennis van de cursist (criterium 4);
- gedragen worden door de centra en desgewenst door andere publieke opleidingsverstrekkers (criterium 5);
- rekening houden met de mogelijke gevolgen voor andere opleidingen of andere onderwijsniveaus (criterium 6);
- een haalbaar en aanvaardbaar aantal lestijden omvatten in relatie tot de basiscompetenties en/of eindtermen (criterium 7);
- nog voldoende ruimte laten voor de leerplanmakers (criterium 8).

Om de leesbaarheid van het advies te bevorderen, worden bij elk van de voorstellen daarom enkel de eventuele bemerkingen aangaande één of meerdere van deze criteria weergegeven. Waar geen bemerkingen zijn, worden de voorstellen geacht aan de criteria te beantwoorden.

Bij verschillende voorstellen merkt het departement in de toets “vormelijke criteria” op dat, indien het de bedoeling is de desbetreffende opleiding diplomagericht te maken, dit moet vermeld worden onder punt 1.3. en met de juiste kleur aangegeven worden in de tekening van 1.8.

De raad merkt op dat voor de diplomagerichtheid, advies moet worden gevraagd aan de inspectie.

3.2 Studiegebied Algemene vorming: deeladvies over het voorstel Aanvullende algemene vorming

Het deeladvies werd op 11 oktober 2010 voorbereid door de werkgroep Tweedekansleerwegen, onder het voorzitterschap van dhr. Christof Vanden Eynde (Federatie Centra voor Basiseducatie).

Het betreft een nieuw voorstel van OP, ter vervanging van de bestaande opleidingen Algemene vorming TSO2, Algemene vorming TSO3 en Algemene vorming BSO3. De nieuwe opleiding Aanvullende algemene vorming (AAV) is ondergebracht in het studiegebied Algemene vorming.²

Eens goedgekeurd, zal de opleiding AAV, in combinatie met welbepaalde beroepsopleidingen zoals voorzien in artikelen 41 §4 2°-2° bis en 42, leiden tot een diploma secundair onderwijs.

In afwachting daarvan (althans tot en met 2011-2012) geldt een overgangsregeling, waarbij de opleidingen Algemene vorming BSO 3 of Algemene vorming TSO 3 van het studiegebied Algemene vorming, gecombineerd met een door de Vlaamse Regering bepaalde opleiding van een ander studiegebied in het SVO, leiden tot het diploma secundair onderwijs.³

² Art. 9 De indeling van de leergebieden en studiegebieden in opleidingen (...) [wordt] vastgelegd in bijlage I, die bij dit decreet gevoegd is. De Vlaamse Regering kan bijlage I aanpassen. Het studiegebied algemene vorming omvat ten minste de opleiding aanvullende algemene vorming. (...)

³ Art. 182§1.

3.2.1 Beantwoordt het voorstel aan de wettelijke bepalingen van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs?

Eindtermen of basiscompetenties of beide?

Art. 12 bepaalt in §1 dat voor de opleidingen van het studiegebied algemene vorming in het SVO, eindtermen gelden. De eindtermen voor het SVO worden vastgelegd per opleiding.

De raad stelt vast dat uit het voor advies voorgelegde OP AAV niet eenduidig kan worden opgemaakt of het eindtermen, dan wel basiscompetenties, dan wel beide bevat.

Volgens de raad is het decreet duidelijk, en kan er enkel sprake zijn van eindtermen. De raad kan dan ook niet akkoord gaan met de voorgestelde basiscompetenties, noch voor de M-modules ("minimummodules"), noch voor de U-modules ("uitbreidingsmodules").

De raad is ten gronde ook niet overtuigd van de opportuniteit om in AAV te werken met M-modules en U-modules (zie verder in dit advies onder punt 3.2.1).

Dezelfde eindtermen als in het voltijds secundair onderwijs?

Art. 11 bepaalt in §2 dat voor de opleidingen van het studiegebied algemene vorming dezelfde eindtermen of specifieke eindtermen gelden als voor de overeenkomstige studierichtingen in het voltijds secundair onderwijs. De concordantie tussen de opleidingen van het studiegebied algemene vorming en de overeenkomstige studierichtingen in het voltijds secundair onderwijs wordt vastgelegd in bijlage II bij het decreet. De Vlaamse Regering kan bijlage II aanpassen.

Het voor advies voorgelegde voorstel bouwt in de inleiding (blz. 6) de redenering op dat deze bepaling enkel geldt voor de ASO-opleidingen van het studiegebied Algemene vorming, en niet voor de AAV, omdat deze laatste niet als studierichting bestaat in het voltijds secundair onderwijs.

De raad is het met deze analyse niet eens. Hij wijst erop dat de decreetgever in bijlage II bij het decreet, niet alleen voor de ASO-opleidingen de concordantie heeft bepaald. Ook voor elk van de bestaande opleidingen Algemene vorming TSO2, Algemene vorming TSO3 en Algemene vorming BSO3 heeft de decreetgever de concordantie vastgelegd met de overeenkomstige eindtermen van het voltijds secundair onderwijs⁴ :

---

⁴ Uittreksel uit bijlage II bij het decreet volwassenenonderwijs.

Opleidingen van het studiegebied algemene vorming	Overeenkomstige eindtermen van het voltijds secundair onderwijs
Algemene vorming TSO 2	De vakgebonden eindtermen tweede graad – TSO en de vakoverschrijdende eindtermen – tweede graad
Algemene vorming TSO 3	De vakgebonden eindtermen derde graad – TSO en de vakoverschrijdende eindtermen – derde graad
Algemene vorming BSO 3	De vakgebonden eindtermen derde graad – BSO en de vakoverschrijdende eindtermen – derde graad

De raad vindt deze concordantie, die bij decreet is geregeld, essentieel om de gelijkwaardigheid te garanderen van de diploma's uitgereikt in het VO met de diploma's uitgereikt in het SO.

De raad wijst erop dat de Vlaamse Regering in bijlage II ook de concordantie zal moeten bepalen tussen de nieuwe opleiding AAV en de overeenkomstige eindtermen van het voltijds secundair onderwijs.

Welke zijn voor AAV de overeenkomstige eindtermen van het voltijds secundair onderwijs?

De decreetgever heeft tot dusver de concordantie niet bepaald.

De raad meent dat dit dan ook de eerste vraag is die moet uitgeklaard worden en waarover een consensus moet bestaan alvorens een OP te ontwikkelen.

Er zijn immers verschillende opties mogelijk, en elk van die opties roept bijkomende vragen op. Elke keuze houdt ook een aantal consequenties in, wetende dat alle diplomagerichte beroepsopleidingen in combinatie met AAV tot een diploma SO leiden:

Mogelijke opties	Bijkomende vragen/consequenties
<p>Eerste mogelijkheid: AAV wordt geconcordeerd met de vakgebonden eindtermen derde graad BSO en de vakoverschrijdende eindtermen derde graad (zoals nu het geval is voor de Algemene vorming BSO3).</p> <p>Opmerking: met vakgebonden eindtermen derde graad BSO wordt het geheel bedoeld van de eindtermen van het tweede leerjaar van de derde graad en de eindtermen van het derde leerjaar van de derde graad.</p>	<p>Vandaag zijn het enkel de beroepsopleidingen die nu nog gerangschikt zijn als BSO3, die in combinatie met de "eindtermen" BSO3, leiden tot een diploma SO⁵; AAV daarentegen zal ook met de beroepsopleidingen die nu nog gerangschikt zijn als TSO3, tot een diploma SO leiden.</p> <p>Voor heel wat cursisten volwassenenonderwijs zou dit de haalbaarheid van zo'n diploma-opleiding aanzienlijk verhogen.</p> <p>Dit betekent echter tegelijkertijd dat de lat in het volwassenenonderwijs niet altijd op hetzelfde niveau zal liggen als in het leerplichtonderwijs. Welke effecten zal dit hebben voor het imago, de waarde en het civiel effect van het diploma VO? En valt</p>

⁵ Zie omzendbrief VWO/2007/01 (cvo), punt3.4.2.1.5 "Of een opleiding in combinatie met de opleiding algemene vorming BSO 3 of de opleiding algemene vorming TSO 3 tot het diploma secundair onderwijs leidt, is afhankelijk van de rangschikking van deze opleiding volgens onderwijsvorm en -graad."

	hierdoor niet een deel van de huidige doelgroep uit de boot, namelijk degenen die willen doorstromen naar het hoger onderwijs?
Tweede mogelijkheid: AAV wordt geconcordeerd met de vakgebonden eindtermen derde graad TSO en de vakoverschrijdende eindtermen derde graad (zoals nu het geval is voor de Algemene vorming TSO3).	Tweede mogelijkheid: dit zou betekenen dat ook de beroepsopleidingen die nu nog gerangschikt zijn als BSO3, enkel in combinatie met de "eindtermen" TSO3, leiden tot een diploma SO. Voor het overgrote deel van de doelgroep die vandaag via het volwassenenonderwijs een diploma SO tracht te behalen, zou dit de lat onnodig hoog leggen, nog hoger dan in het leerplichtonderwijs. Ook dit kan niet de bedoeling zijn.
Derde mogelijkheid: AAV wordt geconcordeerd met de vakgebonden eindtermen tweede en derde graad BSO en de vakoverschrijdende eindtermen tweede en derde graad BSO).	Zelfde bemerking als bij de eerste mogelijkheid. Maar deze optie biedt als bijkomend voordeel dat het hiaat van de tweede graad BSO wordt ondervangen. Dat hiaat bemoeilijkt vandaag o.a. de doorstroom van basiseducatie naar volwassenenonderwijs.
Vierde mogelijkheid: AAV wordt geconcordeerd met de vakgebonden eindtermen tweede en derde graad TSO en de vakoverschrijdende eindtermen tweede en derde graad TSO).	Zelfde bemerking als bij de tweede mogelijkheid. Alleen wordt de opstap voor een aantal cursisten wat laagdrempeliger.
Vijfde mogelijkheid: AAV wordt geconcordeerd met het geheel van de vakgebonden eindtermen tweede en derde graad BSO en TSO en het geheel van de vakoverschrijdende eindtermen tweede en derde graad).	Kunnen beide afstudeerprofielen in één OP AAV ondergebracht worden? Zijn dit twee finaliteiten voor één en dezelfde opleiding? Leiden beide profielen/finaliteiten tot één en hetzelfde diploma SO? Wie of wat bepaalt de keuze voor het ene of het andere traject?

De raad merkt op dat hij reeds in zijn advies over het voorontwerp van decreet betreffende het volwassenenonderwijs gewezen heeft op de onduidelijkheid rond het concept van de opleiding AAV: "Wat de nieuwe opleiding "Aanvullende algemene vorming" betreft, heeft de raad nog heel veel vragen: welke eindtermen zal die opleiding bevatten, hoe zal die zich verhouden tot de basisvorming in het secundair onderwijs met volledig leerplan, welke consequenties heeft dit voor de studiebekrachtiging en voor het civiel effect?"⁶

De raad stelt vast dat die onduidelijkheid vandaag nog steeds niet is uitgeklaard.

Welke eindtermen bevat het voor advies voorgelegde OP AAV?

De raad vindt het voorstel op dit punt zeer diffuus: het bevat voornamelijk de eindtermen van de derde graad BSO, maar bijvoorbeeld ook eindtermen natuurwetenschappen van de eerste graad SO (of betreft het hier een voorstel van nieuwe eindtermen natuurwetenschappen voor het BSO?).

⁶ VLOR-RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende het volwassenenonderwijs*. 12 december 2006. Blz. 10-11.

Zoals hierboven reeds aangehaald, is het ook niet duidelijk of de gebruikte “eindtermen” ook voor het volwassenenonderwijs het statuut van eindtermen dan wel van basiscompetenties hebben.

Het voorstel voorziet twee trajecten: een minimumtraject (de M-modules) en een uitbreidingstraject (de U-modules). De M-modules lijken de “eindtermen” van de derde graad BSO te bevatten; het is niet duidelijk waar de basiscompetenties van de U-modules vandaan komen (dit zijn alleszins niet de eindtermen van de derde graad TSO).

Wie zal nog kiezen voor de U-modules indien dit geen enkele meerwaarde heeft inzake het civiel effect van het diploma?

De raad besluit dat het geheel niet coherent overkomt. Bovendien zijn noch het M-traject noch het U-traject afgestemd op het profiel van de doelgroep die zij beogen:

- het M-traject is voor ex-BSO-leerlingen te hoog gegrepen;
- het U-traject legt de lat te laag voor ex-TSO-leerlingen.

3.2.2 Is het voorstel gebaseerd op valabele referentiekaders?

Het enige valabel referentiekader zijn de eindtermen basisvorming 2de en 3de graad BSO en/of TSO (zie punt 3.2.1 hierboven). De eindtermen van de eerste graad SO zijn geen valabel referentiekader voor het SVO.⁷

Op basis van art.11§5 van het decreet, kan de Vlaamse Regering op basis van de eigenheid van het volwassenenonderwijs bepaalde eindtermen of specifieke eindtermen schrappen of aanpassen. De raad stelt vast dat het voorstel ook toevoegingen bevat (eindtermen natuurwetenschappen – of zijn het basiscompetenties?). Nog los van de principiële vraag of de Vlaamse Regering eindtermen kan toevoegen, zou dit een voorafname kunnen betekenen op het debat voor de ontwikkeling van eindtermen natuurwetenschappen voor de derde graad BSO in het leerplichtonderwijs.

Het voorstel vermeldt ook de Vlaamse kwalificatiestructuur als uitgangspunt. De raad vindt dit voorbarig, vermits de Vlaamse Regering vooralsnog geen uitvoering heeft gegeven aan o.m. de bepalingen m.b.t. de inschaling. In een eerder advies vroeg de Vlor om verduidelijking bij de relatie opleidingenstructuur-kwalificatiestructuur.⁸

3.2.3 Zijn er maatschappelijke tendensen die mee in rekening moeten worden genomen?

Het debat over de hervorming van het secundair onderwijs staat in de startblokken. De Raad SO bereidt momenteel een advies voor over de eerste oriëntatienota SO. Het debat over de opportuniteit van een A-stroom, gericht op de arbeidsmarkt en een D-stroom, gericht op de doorstroom naar het hoger onderwijs, is verre van uitgeklaard.

---

⁷ Cf. Intentieverklaring over de referentiekaders voor de ontwikkeling van opleidingsprofielen in het volwassenenonderwijs. P. 3.

⁸ VLOR-ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de Vlaamse Kwalificatiestructuur*. 9 oktober 2008. Blz. 11.

Hoe dan ook acht de raad het essentieel dat de diploma's SO uitgereikt in het VO en in het SO gelijkwaardig zouden blijven en hetzelfde civiel effect zouden hebben;

De raad acht het dan ook raadzaam de uitkomst van het debat over de finaliteit(en) van het diploma SO af te wachten alvorens het debat over de AAV te herstarten.

3.2.4 Houdt het voorstel rekening met de noodzakelijke voorkennis van de cursist?

Vandaag bestaat er wel een opleiding Algemene vorming TSO2, maar geen Algemene vorming BSO2. Voor de laagst geschoolde cursisten betekent dit een te hoge drempel om met succes het diplomatraject aan te vatten. De voorgestelde opleiding AAV biedt hiervoor geen oplossing, integendeel: ook de TSO2-trap is verdwenen. Daardoor is er ook geen aansluitende leerlijn van basiseducatie naar AAV.

3.2.5 Wordt het voorstel gedragen door de centra?

Een meerderheid van de centra is gekant tegen het voorstel AAV zoals het voor advies is voorgelegd.

3.2.6 Kan het voorstel gevolgen hebben voor andere onderwijsniveaus?

De raad wees hierboven reeds op mogelijke voorafnames op eindtermen natuurwetenschappen, en op de implementatie van de Vlaamse kwalificatiestructuur.

Door het feit dat de voorgestelde eindtermen (of basiscompetenties?) niet dezelfde zijn als voor het leerplichtonderwijs- in het bijzonder het TSO -, kunnen er ook ongewenste effecten optreden: leerlingen die het leerplichtonderwijs verlaten van zodra ze 18 zijn, om in het volwassenenonderwijs via een "gemakkelijker" weg hun diplomatraject te voleindigen.

3.2.7 Haalbaarheid en aanvaardbaarheid van de voorgestelde eindtermen/basiscompetenties in relatie tot het voorgestelde aantal lestijden

De raad betreurt het hiaat tussen de basiseducatie en de AAV. Het vooropgestelde aantal lestijden garandeert geen tussenniveau op niveau tweede graad.

De raad merkt op dat het decreet volwassenenonderwijs de mogelijkheid biedt om voor bijzondere doelgroepen met een verkort of een verlengd traject te werken.⁹ De raad vraagt zich af of deze mogelijkheid niet verder kan onderzocht worden bij een eventuele herwerking van het OP AAV, zodat het OP AAV optimaal zou kunnen tegemoetkomen aan de profielen en de perspectieven van de verschillende doelgroepen.

---

⁹ Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, art. 24§2.

3.2.8 Conclusie

De raad geeft een negatief advies over het voorstel van OP Aanvullende algemene vorming.¹⁰

3.3 Studiegebied Bouw: deeladvies over het voorstel Polyvalent onderhoudsmedewerker gebouwen

Het deeladvies werd op 13 oktober 2010 voorbereid door de sectorcommissie Metaal-elektriciteit-Kunststoffen, onder het voorzitterschap van dhr. Johan Vandenbranden (OVSG).

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleidingen Onderhoud en herstellingen BSO3 en Klusjesdienst BSO3 vervangt. De nieuwe opleiding Polyvalent onderhoudsmedewerker gebouwen zal worden ondergebracht in het studiegebied Bouw.

De opleiding komt tegemoet aan een vraag van zowel de social profit als de vastgoedsector naar veelzijdige werknemers voor het onderhoud van gebouwen, appartementen, en die eenvoudige herstellingen van allerlei aard kunnen uitvoeren.

Als referentiekader werd de cluster "uitvoeren van technische werkzaamheden" uit het SERV-profiel Klusjesman gebruikt. De raad heeft vastgesteld dat het voorgestelde OP daar in hoge mate mee spoort.

Wat de voorgestelde basiscompetenties betreft, adviseert de raad enkele aanpassingen en verduidelijkingen, teneinde het onderscheid met de professionele vaktechnische opleidingen (bijv. Lasser) voldoende scherp te stellen.

De raad adviseert ook om het onderscheid tussen de modules Technische werkzaamheden wanden plaatsen 1 en 2 enerzijds, en Technische werkzaamheden ruwbouw 1 en 2 anderzijds, te verduidelijken: in de eerste module gaat het telkens om elementaire technieken die onder toezicht moeten kunnen worden uitgevoerd, in de tweede module om eenvoudige technieken die zelfstandig moeten kunnen worden uitgevoerd. Volgens de raad is er dan ook een zekere sequentialiteit nodig.

Op enkele technische correcties na, heeft de raad geen verdere bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

3.4 Studiegebied Chemie

Het deeladvies over de voorstellen voor OP in het studiegebied Chemie werd op 13 oktober 2010 voorbereid door de sectorcommissie Chemie, onder het voorzitterschap van dhr. Emile Claeys (VSKO).

---

¹⁰ Over het deeladvies Aanvullende algemene vorming hield de raad een afzonderlijke stemming. 9 leden stemden vóór de formulering zoals opgenomen onder 3.2.8, 2 leden stemden tegen, 6 leden onthielden zich bij de stemming. Het GO! formuleerde volgend minderheidsstandpunt: "Het GO! vindt dat de inhoudelijke invulling van AAV, zoals het momenteel voorligt met een minimumtraject en een uitbreidingstraject, een kans zou moeten krijgen als compromis voor het wegvallen van BSO/TSO binnen algemene vorming. Het GO! beschouwt het negatief adviseren van het OP Aanvullende algemene vorming dan ook als een gemiste kans". De verkozen directeur van het GO! en de vertegenwoordiger van VSOA stemden tegen de conclusie zoals geformuleerd onder 3.2.8 en onderschreven het hiervoor geformuleerde minderheidsstandpunt.

3.4.1 Deeladvies over het voorstel Farmaceutisch-technisch assistent

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleiding Farmaceutisch technisch assistent TS03 vervangt. De opleiding behoort tot het studiegebied Chemie.

Het departement merkt in de toets “vormelijke criteria” op dat

- in de tabel van 1.6. het KB in de kolom Reglementering dient geplaatst te worden;
- in de tekening van 1.8. voor één module via een voetnoot een algemene bepaling als instapvoorwaarde is gesteld i.p.v. specifieke modules. Ook in punt 3.14.2 is een algemene bepaling als instapvoorwaarde gesteld i.p.v. verworven competenties van specifieke modules. Volgens art. 23 van het decreet is echter alleen een sequentiële of onafhankelijke verhouding van modules mogelijk.

De raad heeft in het OP dat als bijlage bij dit advies is gevoegd, de tabel in 1.6. aangepast.

Wat de bemerking betreffende de instapvoorwaarden betreft, adviseert de raad om van de module Stage galenica een sequentiële module te maken, met als instapvoorwaarde dat de cursist de competenties van de modules Galenica en Labo galenica dient verworven te hebben.

De raad heeft vastgesteld dat het voorstel van OP volledig beantwoordt aan de vereisten van het koninklijk besluit van 5 februari 1997 dat de kwalificatievereisten bepaalt voor de uitoefening van het beroep van farmaceutisch-technisch assistent. De raad heeft het voorstel ook afgetoetst bij de Algemene Pharmaceutische Bond, die bevestigt dat het OP voldoet aan de vereisten.

Voor dit federaal gereguleerde beroep bestaat er geen door de SERV gelegitimeerd beroepscompetentieprofiel, zodanig dat het K.B. als enig valabel referentiekader kan beschouwd worden. De bestaande CO.BR.A-fiche van VDAB, dat in de inleiding van het OP wordt vermeld, is eveneens een vertaling van datzelfde K.B. De raad wijst er wel op dat voor de stagemodules dient rekening gehouden te worden met de vigerende regelgeving betreffende het werken in een (para-)medische omgeving.

De raad wijst in dit verband nog op de vereiste dat enkel wie houder is van een diploma secundair onderwijs toegang kan hebben tot het beroep van farmaceutisch-technisch assistent.¹¹ Voor cursisten volwassenenonderwijs die nog niet in het bezit zijn van een diploma SO volstaat het certificaat op zich dus niet: zij moeten daarnaast ook de opleiding Algemene vorming TS03 (of in de toekomst, de Aanvullende algemene vorming) volgen.

Het voorgestelde OP spoort inhoudelijk met de gelijknamige opleidingen die aangeboden worden in het Se-n-Se en in de Syntra vermits voor al deze opleidingen het referentiekader hetzelfde is en het een dwingend karakter heeft.

De raad heeft geen verdere bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

---

¹¹ Koninklijk besluit van 5 februari 1997 betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van farmaceutisch-technisch assistent en houdende vaststelling van de lijst van handelingen waarmee deze laatste door een apotheker kan belast worden. Art. 3, 1° en 2°.

3.4.2 Deeladvies over het voorstel Procesoperator chemie

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleidingen Proceschemie TSO3 en Basisopleiding chemische technologie TSO3 vervangt. De opleiding Procesoperator chemie behoort tot het studiegebied Chemie.

De opleiding is afgeleid van het door de SERV gelegitimeerd beroepsprofiel Procesoperator chemie. De twee centra die vandaag Proceschemie en Basisopleiding chemische technologie aanbieden situeren zich in Antwerpen en hebben hun voorstel via SIRA¹² ook getoetst aan de verwachtingen van de Antwerpse chemiebedrijven.

De raad vindt dit bijkomend overleg zeer waardevol met het oog op het versterken van de samenwerking tussen de betrokken CVO en SIRA.

De raad adviseert om de module Gesuperviseerde beroepspraktijk een sequentieel karakter te geven, vermits de cursist in deze module zijn kennis en kunde rond procesoperaties chemie verder moet kunnen uitdiepen, zoals in de situering is aangegeven.

Op enkele technische correcties na, heeft de raad geen verdere bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

3.5 Studiegebied Decoratieve technieken

Het deeladvies over de voorstellen voor OP in het studiegebied Decoratieve technieken werd op 14 oktober 2010 voorbereid door de sectorcommissie Bouw-Hout-Decoratie, onder het voorzitterschap van dhr. Bavo Van Soom (OVSG).

3.5.1 Deeladvies over het voorstel Airbrusher

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleiding Publiciteitsschilderen BS03 vervangt. De opleiding Airbrusher behoort tot het studiegebied Decoratieve technieken.

Bij gebrek aan een door de SERV-gelegitimeerd beroepsprofiel, werd voor de ontwikkeling van dit voorstel een beroep gedaan op de Flanders Airbrush Association, die het ook valideerde. Voor de formulering van de basiscompetenties werd tevens gebruik gemaakt van de CO.BR.A-fiches van een aantal aanverwante beroepen.

De raad adviseert om een aantal basiscompetentie toe te voegen met betrekking tot veiligheid, milieu, gezondheid en hygiëne.

Met dit voorstel van OP voor een vrij jong beroep, krijgt het aanbod volwassenenonderwijs een opfris.

De raad heeft geen verdere bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

---

¹² Scheikundige Industrie Regio Antwerpen vzw. Deze vzw organiseert in samenwerking met o.a. het volwassenenonderwijs, opleidingen die deels in de CVO, deels in de bedrijven worden gegeven en leiden tot erkende studiebewijzen.

3.5.2 Deeladvies over het voorstel Reclame- en decoratieschilder

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleidingen Letterschilderen en decoratie BSO2 en Publiciteitsschilderen BSO3 vervangt. De opleiding Reclame- en decoratieschilderen behoort tot het studiegebied Decoratieve technieken.

Wat de relatie opleiding-referentiekaders betreft, merkt de raad op dat het voorgestelde OP voornamelijk spoort het beroep van ambachtelijk kunstschilder zoals omschreven op de CO.BR.A-fiche van VDAB.

Het OP werd gevalideerd door de Bouwunie. De raad neemt er nota van dat dit voorstel ook ter validering werd voorgelegd aan de Confederatie Bouw. De Confederatie Bouw ziet voor dit beroepsprofiel niet veel toekomst meer: reclameschilderwerk is steeds meer aan het verschuiven naar het offsetgebeuren.

Op basis van de vermelde CO.BR.A-fiche kan worden vastgesteld dat er vandaag nog steeds vacatures zijn voor werknemers met dit profiel. De raad adviseert het centrum – het enige dat nu nog de opleiding Letterschilderen en decoratie aanbiedt - niettemin om de uitstroom en de tewerkstellingsmogelijkheden van de afgestuurde cursisten van nabij op te volgen.

De raad heeft geen verdere bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies, in het licht van de bestendinging van bestaand aanbod.

3.6 Studiegebied Grafische technieken

Het deeladvies over de voorstellen voor het studiegebied Grafische technieken werd op 8 oktober 2010 voorbereid door de sectorcommissie Grafische technieken, onder het voorzitterschap van dhr. Carl Snoeckx (VSKO).

3.6.1 Deeladvies over het voorstel Fotograaf

Het deeladvies werd op 8 oktober 2010 voorbereid door de sectorcommissie Grafische technieken, onder het voorzitterschap van dhr. Carl Snoeckx (VSKO).

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleiding Fotografie TSO3 vervangt. De opleiding Fotograaf behoort tot het studiegebied Grafische technieken.

Bemerkingen m.b.t. de relatie referentiekader-OP

Bij gebrek aan een door de SERV gelegitimeerde beroepsprofiel werd gebruik gemaakt van andere referentiekaders. Zowel de geraadpleegde Rome-fiche¹³ als de CO.BRA-fiche¹⁴ zijn zeer summier. Het voorgestelde OP is breder. De raad stelt vast dat het beantwoordt aan de hedendaagse vereisten van de sector van beroepsfotografen.¹⁵

Bemerkingen m.b.t. de verhouding tot andere opleidingen of onderwijsniveaus

Het OP laat de mogelijkheid open om zowel naar analoge als naar digitale fotografie toe te werken. Dit is ook de reden waarom er bewust niet is voor geopteerd om bestaande modules die specifiek gericht zijn op digitale fotografie alleen, in het OP Fotograaf over te nemen.

¹³ Répertoire opérationnel des Métiers et des Emplois, fiche E1201 Photographie.

¹⁴ Competenties en Beroepen Repertorium voor de Arbeidsmarkt, fiche Fotograaf.

¹⁵ Cf. het document "validering door de sector" dat bij de adviesvraag was gevoegd.

Het voorgestelde OP spoort in grote mate met de fotografieopleidingen in het voltijds secundair onderwijs.

Op basis van de arbeidsmarktinformatie over de beroepencluster fotograaf¹⁶ leidt de raad af dat de arbeidsmarkt zowel kwalificaties op het niveau van het secundair onderwijs vraagt als op het niveau van het hoger onderwijs (34% van de vacatures gericht zijn naar houders van een diploma van de derde graad TSO, 41% naar professionele bachelors).

Conclusie

De raad geeft een gunstig advies aan het voorstel zoals het in bijlage 7 bij dit advies is gevoegd.

3.6.2 Deeladvies over het voorstel Grafisch ontwerper

Het betreft een nieuw voorstel van OP voor het studiegebied Grafische technieken.

Reeds in 2005 vroeg de raad om in het SVO een opleiding Grafisch ontwerper goed te keuren die zou aansluiten bij de beroepenstructuur van de sector.¹⁷

Bemerkingen m.b.t. de toets vormelijke criteria

Het departement merkt in de toets “vormelijke criteria” op dat in punt 3.4.2. een deel van de zin m.b.t. de instapvoorwaarden is weggefallen. De raad stelde vast dat het enkel om een lay-out probleem ging en heeft dit rechtgezet (zie bijlage 8).

Bemerkingen m.b.t. de relatie referentiekader-OP

De opleiding is afgeleid van het door de SERV gelegitimeerde beroepsprofiel Grafisch ontwerper/art director. Dit beroepsprofiel omvat twee functiebeschrijvingen, maar een groot deel van de taken overlappen of zijn aanvullend. Zowel de art director als de grafisch ontwerper dragen bij tot de visuele vormgeving van reclamecampagnes. Het grote verschil situeert zich op het niveau van de taken: een art director legt zich meer toe op het conceptuele; de grafisch ontwerper daarentegen heeft een hoofdzakelijk uitvoerende taak. Wanneer het concept door de klant goedgekeurd is, zorgt hij voor de grafische uitwerking.¹⁸

Het voorstel van OP is gericht op de grafisch ontwerper, en beoogt niet het niveau van de art director. De raad heeft evenwel vastgesteld dat een aantal van de voorgestelde basiscompetenties zich duidelijk situeren op het niveau van de art director. De raad stelt daarom voor die basiscompetenties te schrappen of te herformuleren (zie bijlage 8).

Bemerkingen m.b.t. de verdeling van de basiscompetenties over de modules

➤ Grafische reclamevormgeving 1 en 2

De “situering” van de modules Grafische reclamevormgeving 1 en 2 laat niet toe het onderscheid tussen beide af te leiden. De raad stelt voor om in de ene module de ruimte te laten voor een druktechnische uitvoering zowel als een on-line toepassing, en de andere module toe te spitsen op een on-line reclamecampagne (zie bijlage 8 p. 12).

---

¹⁶ De arbeidsmarktinformatie maakt deel uit van de CO.BRA.-fiche Fotograaf.

¹⁷ VLOR-RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, *Advies over nieuwe modulaire structuurschema's voor het OSP- studiegebied grafische technieken*. 26 april 2005. Blz. en blz.4.

¹⁸ SERV, *Grafisch ontwerper/art director*. 2001. Blz. 3.

– Typografie/lay-out

Deze module zou gemeenschappelijk zijn met de gelijknamige module in de opleiding DTP-operator maar bevat ook een aantal bijkomende basiscompetenties. De raad stelt voor om de uitwisselbaarheid van de modules te behouden, en de bijkomende basiscompetenties over te hevelen naar de module Ontwerp reclamecampagne (zie bijlage 8 p. 13 en p. 14).

– Interfacedesign

Deze module zou gemeenschappelijk zijn met de gelijknamige module in de opleiding Multimedia operator maar bevat ook een bijkomende basiscompetentie. De raad stelt voor om de uitwisselbaarheid van de modules te behouden, en de bijkomende basiscompetentie over te hevelen naar de module Ontwerp reclamecampagne (zie bijlage 8 p. 14).

Bemerkingen m.b.t. de ruimte voor de leerplanmakers

De raad stelt voor om in de situering van de module Werkplekieren grafische vormgeving, de afbakening tot “een reclamecampagne” wat te verruimen tot “een grafisch project”, teneinde aan de cursisten meer uitwegen en meer potentiële leerwerkplekken te bieden om deze module te kunnen realiseren.

Bemerkingen m.b.t. de relatie tot andere opleidingen of onderwijsniveaus

– Verhouding tot andere opleidingen van het SVO

Negen van de achttien modules zijn gemeenschappelijk met andere opleidingen uit het studiegebied grafische technieken, namelijk Multimedia operator en DTP-operator; een tiende module (Vectorieel tekenen 1) is gemeenschappelijk met de opleiding Informatica-Toepassingssoftware. Daardoor kunnen cursisten uit de opleidingen DTP-operator en Multimedia operator via een verkort traject het certificaat van Grafisch ontwerper behalen.

– Verhouding tot andere onderwijsniveaus

De voorgestelde opleiding situeert zich uitdrukkelijk op het uitvoerend niveau van de grafisch ontwerper, niet op het conceptuele, verantwoordelijke en leidinggevende niveau van de art director. De opleiding onderscheidt zich dan ook duidelijk van de bestaande opleidingen in het hoger onderwijs. Het overwegend uitvoerend karakter van de beoogde competenties verantwoordt een opleiding op het niveau van het SVO.

Conclusie

De raad geeft een gunstig advies aan het voorstel zoals het in bijlage 8 bij dit advies is gevoegd.

3.7 Studiegebied Handel

Het deeladvies over de voorstellen voor het studiegebied Handel werd op 11 oktober 2010 voorbereid door de sectorcommissie Handel-administratie, onder het voorzitterschap van dhr. André Lavric (GO!).

3.7.1 Deeladvies over het voorstel Administratief bediende

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleidingen Dactylografie TS03, Dactylografie en tekstverwerking TS03, Nederlandse steno-dactylo TS03, Franse steno-dactylo TS03 en Kantooradministratie en gegevensbeheer BSO3 vervangt. De opleiding Administratief bediende behoort tot het studiegebied Handel.

Verhouding tot andere opleidingen van het SVO

De raad stelt vast dat de voorgestelde modules Kantoorsoftware tekstverwerking 1 en 2 en Kantoorsoftware rekenblad 1 dezelfde basiscompetenties bevatten als de modules Tekstverwerking 1 en 2 en Rekenblad 1 uit het OP Informatica-toepassingssoftware. Omwille van de transparantie en de uitwisselbaarheid, stelt de raad voor om de modulebenamingen en de instapvoorwaarden gelijk te schakelen.

Bemerkingen m.b.t. relatie modulebenaming - onderliggende basiscompetenties

Uit de situering van de voorgestelde module PC-vaardigheden blijkt dat het eigenlijk gaat om klaviervaardigheden en het daarbij horende bestandsbeheer. De raad stelt daarom voor om zowel de modulebenaming aan te passen als de basiscompetentie te vervolledigen.

Uit de basiscompetenties van de voorgestelde module Basis burgerlijk en handelsrecht, blijkt dat ook een basis sociaal recht beoogd wordt. De raad stelt voor de modulebenaming in die zin aan te passen.

De raad heeft de voorgestelde aanpassingen doorgevoerd in het OP zoals het als bijlage bij dit advies is gevoegd.

Op deze bemerkingen na, geeft de raad een gunstig advies over het voorgestelde OP.

3.7.2 Deeladvies over het voorstel Boekhoudkundig bediende

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleiding Boekhouden TSO3 vervangt. De opleiding Boekhoudkundig bediende behoort tot het studiegebied Handel.

Het departement merkt in de toets “vormelijke criteria” op dat voor de module onder punt 3.8 tweemaal een studieduur is vermeld (3.8.3. en 3.8.4.). De raad heeft dit in de bijlage 10 rechtgezet.

Relatie opleiding-referentiekader

De raad merkt op dat het SERV-beroepsprofiel waarnaar wordt verwezen, dateert van 1997 i.p.v. 2007.

De raad stelt vast dat het voorgestelde OP in grote mate spoort met de opgegeven referentiekaders.

Verhouding tot andere opleidingen van het SVO

Acht van de vijftien modules zijn gemeenschappelijk met de opleiding Administratief bediende. Op die manier wordt een leerlijn uitgezet waardoor een cursist desgewenst kan doorgroeien van administratief naar boekhoudkundig bediende. De raad waardeert dat met dit principe rekening is gehouden. De raad vestigt er wel de aandacht op dat alle voorgestelde aanpassingen aan de gemeenschappelijke modules ook doorgetrokken dienen te worden in het OP Boekhoudkundig bediende.

De raad heeft geen bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

3.7.3 Deeladvies over het voorstel Medisch administratief bediende

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleiding Medisch secretariaat TSO3 vervangt. De opleiding Medisch administratief bediende behoort tot het studiegebied Handel.

De raad heeft geen bemerkingen bij dit voorstel, maar vestigt er wel de aandacht op dat het voorstel twee modules omvat die gemeenschappelijk zijn met het OP Administratief bediende, en dat de hierboven voorgestelde aanpassingen dan ook doorgetrokken dienen te worden in het OP Medisch administratief bediende.

Mits inachtnaam van deze bemerking, geeft de raad een gunstig advies over het voorgestelde OP.

3.7.4 Deeladvies over het voorstel Meertalig administratief bediende

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleidingen Afdelingssecretaris TS03, Secretariaat-talen TS03, Zakelijke communicatie TS03 en Handel-talen TS02 vervangt. De opleiding Meertalig administratief bediende behoort tot het studiegebied Handel.

Het departement formuleerde in de toets “vormelijke criteria” twee bemerkingen:

- in punt 1.5. is als duur een totaal van 1040 lestijden opgegeven, terwijl onder punten 1.6. en 1.8. sprake is van 1200 lestijden;
- in 3.12.3, 3.13.3 en 3.14.3. staat naast het aantal lestijden tussen haakjes vermeld dat het om een verkort traject gaat. In het OP kan echter alleen het aantal lestijden voor het standaard traject vermeld worden. Indien men een verkort of verlengd traject wenst voor specifieke doelgroepen, moet dit aangevraagd worden en via een BVR geregeld worden.

Meer fundamenteel stelt de raad vast dat het voorstel onvoldoende spoort met het SERV-profiel Polyvalent bediende. Zo ontbreken o.a. basiscompetenties m.b.t. verkoop- en aankoopadministratie en m.b.t. boekhouding.¹⁹ Het is de raad dan ook niet duidelijk tot welk beroep of tot welke functie binnen een bedrijf de voorgestelde opleiding zou leiden.

De raad stelt voor om het OP het herwerken.

De raad geeft een ongunstig advies over het voorgestelde OP.

3.7.5 Deeladvies over het voorstel Telefonist-receptionist

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleiding Telefonist-receptionist TS03 vervangt. De opleiding Telefonist-receptionist behoort tot het studiegebied Handel.

De raad gaf eerder al een gunstig advies over een voorstel van OP Telefonist-receptionist.²⁰ In zijn antwoord op dit advies, deelde de minister zijn beslissing mee dit OP goed te keuren mits enkele bijstellingen werden aangebracht.

De raad stelt vast het nieuwe voorstel is herwerkt in functie van een maximale uitwisselbaarheid met de gelijktijdig voor advies voorgelegde opleidingen Administratief bediende.

De raad heeft geen bemerkingen bij dit aangepaste voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

---

¹⁹ SERV, Sector: bedienden. Profiel: polyvalent bediende. In samenwerking met CEVORA. Blz. 16-18.

²⁰ VLOR-RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, *Advies over voorstellen van opleidingsprofielen voor het volwassenenonderwijs*. 3 maart 2009.

3.8 Studiegebied Juwelen: deeladvies over het voorstel Uurwerkmaker

Het deeladvies werd op 14 oktober 2010 voorbereid door de commissie Volwassenenonderwijs, onder het voorzitterschap van dhr. Bavo Van Soom (OVSG).

Het betreft een nieuw voorstel van OP, dat de bestaande opleiding Uurwerkmaken BS03 vervangt. De opleiding Uurwerkmaker behoort tot het studiegebied Juwelen.

Bij gebrek aan een door de SERV gelegitimeerd beroepsprofiel, werd voor de ontwikkeling van het voorgestelde OP gebruik gemaakt van Nederlandse beroepsprofielen, die de competenties van een uurwerkmaker zeer omstandig omschrijven. De Hoge Raad voor juwelen en uurwerken valideerde het voorgestelde OP.

De raad merkt op dat het hier om zeer gespecialiseerd en technisch waardevol aanbod gaat, dat slechts door twee centra in Vlaanderen wordt aangeboden.

De raad heeft geen bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

3.9 Studiegebied Koeling en warmte: deeladvies over het voorstel Installateur warmtepompen

Het deeladvies werd op 13 oktober 2010 voorbereid door de sectorcommissie Metaal-elektriciteit-kunststoffen samen met de uitbreiding Koeling en warmte, onder het voorzitterschap van dhr. Johan Vandenbranden (OVSG).

Het betreft een nieuw voorstel van OP voor het studiegebied Koeling en warmte.

De Europese richtlijn 2009/28/EG van 23 april 2009 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen, vormt de aanleiding voor het ontwikkelen van deze opleiding. Deze richtlijn houdt onder meer in dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat er uiterlijk op 31 december 2012 certificatie- of kwalificatieregelingen beschikbaar zijn voor installateurs van o.m. warmtepompen (artikel 14, lid 3).

De bijlage IV bij de vermelde richtlijn heeft betrekking op de certificering van installateurs en vormt het referentiekader waarop de voorgestelde opleiding is gebaseerd.

De raad wijst hierbij op de specifieke instapvereisten die Europa voorschrijft: enkel installateurs met werkervaring die welbepaalde typen opleiding gevolgd hebben of volgen, komen in aanmerking: loodgieter of technicus met basisvaardigheden elektriciteit en loodgieterij. De raad adviseert om deze bijkomende vereisten ook toe te voegen onder 1.3 (certificering) van het OP.

De raad wijst er tenslotte nog op dat de cursist voor bepaalde modules bijkomend aan specifieke regelgeving dient te voldoen om bepaalde handelingen te kunnen uitvoeren die in de voorgestelde basiscompetenties zijn vervat (zoals het hardsolderen aan en vullen van warmtepompinstallaties). De raad stelt voor deze voorwaarden te expliciteren in het OP.

Wat de opbouw van het leertraject betreft, adviseert de raad om een verplichte volgorde relatie in te bouwen tussen bepaalde modules, vermits voor bepaalde modules absoluut de voorkennis is vereist van een aantal voorgaande modules.

De raad heeft deze aanpassingen aangebracht in het OP dat als bijlage bij dit advies is gevoegd.

De raad heeft geen verdere bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

3.10 Studiegebied Land- en tuinbouw

Het deeladvies over de voorstellen voor het studiegebied Land- en tuinbouw werd op 12 oktober 2010 voorbereid door de sectorcommissie Land- en tuinbouw, onder het voorzitterschap van mevr. Anne De Belder (GO!).

3.10.1 Deeladvies over het voorstel Florist-medewerker

Het betreft een nieuw voorstel van OP dat de bestaande opleiding Bloemenschikken en -binden BS02 vervangt. De opleiding Florist-medewerker behoort tot het studiegebied Land- en tuinbouw.

De raad heeft voor de voorgestelde basiscompetentie m.b.t. het ecologische aspect geen enkel aanknopingspunt gevonden in de vermelde referentiekaders en adviseert een herformulering in termen van milieubewust handelen, waar de referentiekaders wel uitdrukkelijk het belang van aangeven.

Daarnaast heeft de raad enkele modulebenamingen aangepast zodat ze beter aansluiten bij de voorgestelde inhoud van de modules.

Op deze en enkele technische correcties na, heeft de raad geen verdere bemerkingen bij dit voorstel en geeft hij dan ook een gunstig advies.

3.10.2 Deeladvies over het voorstel Florist

Het betreft een nieuw voorstel van OP dat de bestaande opleidingen Bloemenschikken en -binden BS03 en Bloementeel en -schikken BS03 vervangt. De opleiding Florist behoort tot het studiegebied Land- en tuinbouw.

Het voorstel bouwt verder op de onderliggende certificaatopleiding Florist-medewerker. Vermits het voorstel alle modules van Florist-medewerker omvat, worden alle bemerkingen die de raad hierboven onder punt 3.10.1 formuleerde, doorgetrokken naar de opleiding Florist.

De raad heeft voor de voorgestelde basiscompetentie m.b.t. digitale fotobewerking geen enkel aanknopingspunt gevonden in de vermelde referentiekaders. De raad adviseert een herformulering in termen van creatief gebruik van beeldmateriaal, waar de referentiekaders wel het belang van aangeven.

Op deze en enkele technische correcties na heeft de raad geen verdere bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

3.10.3 Deeladvies over het voorstel Meester-bloembinder

Het betreft een nieuw voorstel van OP voor het studiegebied Land- en tuinbouw.

Het voorstel bouwt verder op de onderliggende certificaatopleidingen Florist en Florist-medewerker. Het accent ligt in deze opleiding op het ontwikkelen van een artistiek totaalconcept. De raad stelt voor om deze doelstelling ook te expliciteren in punt 1.2. van het OP, teneinde het verschil met de opleiding Florist duidelijk te stellen.

Vermits het voorstel alle modules van Florist-medewerker en Florist omvat, worden alle bemerkingen die de raad hierboven onder punt 3.10.1 en 3.10.2 formuleerde, doorgetrokken naar de opleiding Meester-bloembinder.

Op deze en enkele technische correcties na heeft de raad geen verdere bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

3.11 Studiegebied Lederbewerking: deeladvies over de voorstellen Marokijnbewerker, Schoenhersteller en Schoenmaker-ontwerper

Het deeladvies werd op 14 oktober 2010 voorbereid door de commissie Volwassenenonderwijs, onder het voorzitterschap van dhr. Bavo Van Soom (OVSG).

Het betreft drie nieuwe voorstellen van OP voor het studiegebied Lederbewerking, ter vervanging van de bestaande opleiding Lederbewerking BSO3.

Het enige CVO in Vlaanderen dat nog een opleidingsaanbod lederbewerking verzorgt, heeft de laatste jaren zijn cursistenaantallen exponentieel zien toenemen. Deze groei is te danken aan de jarenlang opgebouwde expertise, de aanzienlijk investeringen in professionele infrastructuur en apparatuur en de zeer nauwe samenwerking met de sector en het bedrijfsleven. Het CVO heeft in deze niche een uitgesproken profilering en uitstraling verworven. De afgestudeerde cursisten van de lederopleidingen zijn zeer gegeerd op de arbeidsmarkt.

Het betrokken CVO heeft de ontwikkeling van nieuwe OP aangegrepen om de leertrajecten nu ook optimaal af te stemmen op de noden van de arbeidsmarkt en in functie van de uitstroommogelijkheden naar bedrijven werkzaam in de schoenen-, leder- en handtassensector.

Het OP Schoenhersteller is afgeleid van het gelijknamige beroepsprofiel van de SERV en beantwoordt aan een reële nood aan een laagdrempelige opleiding voor schoenherstellers. De opleiding trekt veel cursisten uit kansengroepen aan.

Voor de OP Schoenmaker-ontwerper en Marokijnbewerker werd, bij gebrek aan door de SERV gelegitimeerde beroepsprofielen, gebruik gemaakt van relevante en eigentijdse beroeps- en OP, hoofdzakelijk uit Nederland. De raad adviseert dan ook om deze waardevolle referentiekaders explicieter in de OP te vermelden.

De voorstellen werden tevens gevalideerd door de koepelvereniging Verenigde Schoenmakers België; een bijkomende validering vanuit de handtassensector is onderweg.

Gezien de vele cursisten uit kansengroepen in deze opleidingen, zou de raad het goed vinden mochten de opleidingen Marokijnbewerker en Schoenmaker-hersteller als diplomaopleidingen kunnen worden erkend.

De raad geeft een gunstig advies aan de drie voorgestelde OP voor het studiegebied Lederbewerking.

3.12 Studiegebied Personenzorg

Het deeladvies over de voorstellen voor het studiegebied Personenzorg werd op 14 oktober 2010 voorbereid door de sectorcommissie Personenzorg, onder het voorzitterschap van dhr. Jozef Van Holsbeke (Zorgnet Vlaanderen).

3.12.1 Deeladvies over het voorstel Interculturele medewerker

Het betreft een nieuw voorstel van OP ter vervanging van de bestaande opleiding Intercultureel werk TSO3. De opleiding Interculturele medewerker behoort tot het studiegebied Personenzorg.

Voor de voorgestelde opleiding bestaat geen door de SERV gelegitimeerd beroepsprofiel. Alvorens het voorstel van OP uit te werken, werd vooraf in nauw overleg met het werkveld, een beroepsprofiel opgesteld. Dit beroepsprofiel vormde op zijn beurt de basis voor de ontwikkeling van basiscompetenties.

De opleiding omvat volgens de betrokken opleidingsverstrekkers een aantal modules die gemeenschappelijk zijn met de opleidingen Jeugd- en Gehandicaptenzorg (JGZ) en het voorstel Begeleider-animator voor bejaarden (BAB)²¹, zodat er voor de cursisten een consequente leerlijn en doorstroomperspectieven worden geboden binnen de opleidingen van het studiegebied Personenzorg. Hierbij dient opgemerkt dat de basiscompetenties van die “gemeenschappelijke modules” enigszins werden geherformuleerd, waardoor ook de modulebenamingen enigszins verschillend zijn. De opleidingsverstrekkers motiveren deze handelwijze vanuit hun ontevredenheid met de formulering van de basiscompetenties zoals aangereikt door de toenmalige entiteit Curriculum voor de OP JGZ en BAB. De raad adviseert om, in het belang van de transparantie en de uitwisselbaarheid, zo snel mogelijk de basiscompetenties en modulebenamingen van JGZ en BAB af te stemmen op de formuleringen zoals voorgesteld voor Interculturele medewerker. Het betreft volgende modules:

JGZ	Voorstel BAB	Voorstel ICW
Communicatief gedrag	Communicatief gedrag	Communicatie technieken 1
ICT	ICT	Functionele ICT Vaardigheden
Observeren en rapporteren	Observeren en rapporteren	Functionele observatie
Methodische werkbegeleiding en supervisie 1 en 2	Methodische werkbegeleiding en supervisie 1 en 2	Methodische begeleiding ICW
Werken met groepen	Werken met groepen	groepsprocessen begeleiden
Omgaan met diversiteit	-	Interculturele diversiteit
Professionaliteit en kwaliteitszorg	-	Professionaliteit en deskundigheid
Methodische werkbegeleiding en supervisie 3 en 4	Methodische werkbegeleiding en supervisie 3 en 4	Begeleide intervisie 1
Samenwerkingsvaardigheden	-	Teamgericht samenwerken
Deontologisch en ethisch handelen	Deontologisch en ethisch handelen	Deontologie en beroepsethiek
Methodische werkbegeleiding en supervisie 5 en 6	Methodische werkbegeleiding en supervisie 5 en 6	Begeleide Intervisie 2

Wat de duur van de opleiding betreft, adviseert de raad om de minimale duur uit te drukken in de som van het aantal lestijden van de modules. Een aantal modules hebben betrekking op het begeleiden van een cursist in zijn functioneren in de praktijk. De raad vindt het goed dat het aantal uren dat de cursist minimaal in de praktijk dient te functioneren, eveneens in het OP wordt geëxpliciteerd. De raad hoopt niettemin dat er onverwijld werk wordt gemaakt van een visie en afspraken over het omgaan met werkplekleren in de opleidingen en in de OP van het volwassenenonderwijs.

De raad heeft geen verdere bemerkingen bij dit voorstel en geeft dan ook een gunstig advies.

²¹ Over het voorstel Begeleider-animator voor bejaarden bracht de Raad Levenslang en Levensbreed Leren een advies uit op 3 maart 2009. Dit OP, dat als bijlage 8 bij het advies van 2009 is gevoegd, werd evenwel nog niet door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

3.12.2 Deeladvies over de voorstellen Logistiek assistent, Verzorgende en Zorgkundige

Het betreft drie nieuwe voorstellen van OP ter vervanging van de bestaande opleiding Polyvalent verzorgende/thuis- en bejaardenzorg BSO3. De opleidingen behoren tot het studiegebied Personenzorg.

De drie OP Logistiek assistent, Verzorgende en Zorgkundige zijn afgeleid van de respectieve en gelijknamige beroepsprofielen van de SERV. Tevens is rekening gehouden met de geëigende federale of Vlaamse regelgeving die de uitoefening van deze beroepen regelt.

De drie OP zijn zo opgebouwd dat cursisten vlot kunnen overstappen van logistiek assistent naar verzorgende naar zorgkundige, en zo ook kunnen doorgroeien op de arbeidsmarkt.

Die doorgroeimogelijkheid beantwoordt aan een dringende nood van de sector om mensen die reeds in de sector als verzorgende werken, op relatief korte tijd via een bijkomende opleiding te laten upgraden tot zorgkundige.

De voorgestelde leertrajecten van het volwassenenonderwijs sluiten ook goed aan op de opleidingen van het voltijds secundair onderwijs, zodat een jongere die na het 6de jaar BSO in de zorgsector is gaan werken, eveneens op relatief korte tijd zich kan opwerken en bijscholen tot zorgkundige.

Behoudens enkele technische correcties, heeft de raad geen bemerkingen bij deze voorstellen en geeft dan ook een gunstig advies.

Monique De Ridder
secretaris

Gunther Degroote
voorzitter

Overzicht van de bijlagen

- Bijlage 1 [Beoordelingscriteria](#)
- Bijlage 2 [Polyvalent onderhoudsmedewerker gebouwen](#)
- Bijlage 3 [Farmaceutisch-technisch assistent](#)
- Bijlage 4 [Procesoperator chemie](#)
- Bijlage 5 [Airbrusher](#)
- Bijlage 6 [Reclame- en decoratieschilder](#)
- Bijlage 7 [Fotograaf](#)
- Bijlage 8 [Grafisch ontwerper](#)
- Bijlage 9 [Administratief bediende](#)
- Bijlage 10 [Boekhoudkundig bediende](#)
- Bijlage 11 [Medisch administratief bediende](#)
- Bijlage 12 [Telefonist-receptionist](#)
- Bijlage 13 [Uurwerkmaker](#)
- Bijlage 14 [Installateur warmtepompen](#)
- Bijlage 15 [Florist](#)
- Bijlage 16 [Florist-medewerker](#)
- Bijlage 17 [Meester-bloembinder](#)
- Bijlage 18 [Marokijnbewerker](#)
- Bijlage 19 [Schoenhersteller](#)
- Bijlage 20 [Schoenmaker-ontwerper](#)
- Bijlage 21 [Interculturele medewerker](#)
- Bijlage 22 [Logistiek assistent](#)
- Bijlage 23 [Verzorgende](#)
- Bijlage 24 [Zorgkundige](#)